

Spor Bilimleri Fakültesindeki Öğrencilerin Sporda Zihinsel Dayanıklılık ve Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Oğuzhan EROĞLU¹

Alparslan ÜNVEREN²

Çağla AYNA³

Necla Ezgi MÜFTÜOĞLU⁴

Öz

Bu araştırmanın amacı; spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin sporda zihinsel dayanıklılık ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklem grubunu, spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan 256 kişi oluşturmuştur. Katılımcıların, 146'sı erkek ($\bar{x}_{yaş}=21,9\pm 4,2$) ve 110'u kadındır ($\bar{x}_{yaş}=21,8\pm 3,5$). Araştırmada, veri toplama aracı olarak, "Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri" ve "Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimsel istatistik yöntemleri, t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Pearson Korelasyon Analiz ve Bonferroni Testi kullanılmıştır. Katılımcıların, sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi ve spor özgeçmiş değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ancak cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sporda zihinsel dayanıklılık ölçeği puanlarının ise anne eğitim seviyesi ve baba eğitim seviyesi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ancak güven, kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının cinsiyet değişkenine tüm alt boyutlarda erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği ve güven alt boyutu puanlarının spor özgeçmiş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ayrıca sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanları ile sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin devamlılık alt boyutları puanları arasında pozitif yönlü ve orta seviyeli, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahlak, Spor, Zihinsel Dayanıklılık.

Investigation of the Relationship Between the Level of Mental Resilience in Sports and Moral Distancing in Sports of the Students of the Faculty of Sports Sciences

Abstract

The purpose of this research; The aim of this course is to examine the relationship between the level of mental endurance in sports and immorality in sports of students at the faculties of sports sciences. The population of people studying at the faculty of sport sciences 256 people in the sample group. 146 of the participants are male ($\bar{x}_{age}= 21,9 \pm 4,2$) and 110 of them are female ($\bar{x}_{age}= 21,8 \pm 3,5$). In the study, as a data collection tool, the "Mental Resilience Inventory in Sports" and "Morality in Sports Scale" was used. In the analysis of the data; descriptive statistical methods, t-Test, One-Way Analysis of Variance, Pearson Correlation Analysis and Bonferroni Test were used. It was determined that the participants' scores of the scale of immorality in sports did not show a statistically significant difference according to the variables of mother's education level, father's education level and sports background ($p>0,05$). However, it was determined that there was a statistically significant difference in favor of male participants according to the gender variable ($p<0,05$). It was

¹Sorumlu Yazar: Muş Alparslan Üniversitesi, Varto MYO, Muş-Türkiye, o.eroğlu@alparslan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0409-2745>

²Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kütahya-Türkiye, alparslan.unveren@dpu.edu.tr

³Mersin Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Mersin-Türkiye, caglayna@gmail.com

⁴Mersin Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Mersin-Türkiye, ezgimuftuoglu1986@gmail.com

determined that the mental endurance scale scores in sports did not show a statistically significant difference according to mother's education level and father's education level ($p>0,05$). However, it was determined that the scores of the confidence, control and continuity sub-dimensions showed a statistically significant difference in favor of male participants in all sub-dimensions of the gender variable, and that the scores of the confidence sub-dimension show a statistically significant difference according to the sports background variable ($p<0,05$). In addition, a positive and medium level, statistically significant correlation was found between the scores of the immorality scale in sports and the scores of the continuity sub-dimensions of the mental endurance scale in sports.

Keywords: Morality, Sport, Mental Resilience.

GİRİŞ

Zihinsel dayanıklılık ile ilgili araştırmaların, son yıllarda giderek arttığı belirtilmektedir (Mahoney, Ntoumanis, Mallett ve Gucciardi, 2014). Sportif etkinliklerin bireylere kendilerini ifade edecekleri bir ortam sağladığı da bilinmektedir (Tolukan ve Akyel, 2019). Ayrıca sporun bir eğitim aracı olarak da toplumun her kesimi tarafından kullanıldığı görülmektedir (Gümüş, Saraçlı, Yağmur, Işık ve Ersöz, 2020). Tüm bunların yanında içinde bulunduğumuz çağda sportif etkinliklerde yüksek performans elde edebilmek için sporcuların hem fiziksel hemde psikolojik yeteneklerinin önem kazandığı kabul görmüş bir gerçekliktir (Jackson, Thomas, Marsh ve Smethurst, 2001). Yani psikolojik ve fizyolojik faktörlere sahip bir özellik taşıyan insanın, iyi bir performans sergileyebilmesinde fiziksel şartlarla beraber zihinsel ve psikolojik şartlarının da etkili olduğu söylenebilir (Gülşen, Yıldız, Yılmaz ve Şahan, 2019).

Günümüzde sporda rekabetin üst seviyeye çıkması ve bu durumun giderek artması sonucunda sporcuların, hem psikolojik hemde fiziksel olarak gelişim sağlamak için daha çok çaba harcamaları gerekebilmektedir (Güvendi, Türksoy, Güçlü ve Konter, 2018). Ayrıca spor ortamında, sporcunun zihinsel ve duygusal olarak bulunduğu durum, performansı ile yakından ilişkilidir (Güleroğlu ve Eroğlu, 2019). Egzersiz ve spor psikolojisi ile ilgili çalışmalar yapan araştırmacılar, sportif performansı etkileyen zihinsel dayanıklılık gibi psikolojik unsurların diğer birçok değişkenle ilişkisini incelemişlerdir (Gümüőođlu ve Aşçı, 2020). Çünkü yüksek performans gösterebilmenin en önemli etkenlerinden bir tanesi zihinsel dayanıklılıktır (Şahin ve Güçlü, 2018).

Zihinsel dayanıklılık Şahinler ve Ersoy (2019, s.168) tarafından “*odaklanmayı, olumsuzluklar karşısında direnmeyi, kararlı olmayı, zor durumlarla başa çıkabilmeyi, öz güveni, duygusal kontrolü, cesareti, ısrarcı olmayı, baskı altında hareket edebilmeyi, fiziksel ve duygusal olarak baskı altında uygun performans sergilemeyi, bireyin fiziksel sınırlarını zorlamasını içeren bir terim*” olarak açıklanmaktadır. Ayrıca Güven ve Yazıcı (2020) zihinsel dayanıklılığı, çok boyutlu psikolojik bir unsur olarak ele almışlar ve bireylerin zorlukların üstesinden gelebilme, baskı altında performansı sürdürebilme gibi faktörleri temsil ettiğini belirtmişlerdir.

Spor ahlakı ise “*spor yarışmalarında/ müsabakalarında, sporun tüm öğelerinin hal ve davranışlarını ve spor ile ilgili meydana gelen olayların genel ahlak kuralları açısından değerlendirilmesini*” kapsayan bir kavram olarak açıklanmaktadır (Ulaş, 2020, s.90). Ayrıca evrensel ahlak ilkelerinin benimsenerek spor alanlarında bu ilkelerin sergilenmesi şeklinde de açıklanabilir (Turan, 2020). Sporda ahlaktan uzaklaşma kavramı da genel ahlaki değerlerin çignenerek “zafere giden yolda her şey mubahtır” düşüncesi ile yapılmış negatif tutumlar olarak açıklanabilir. Bireylerin birbirleri ile etkileşimi içinde bulunmasını gerektiren bir özellik taşıyan spor, yaralanan birisine yardım etmek, kötü bir performans sergileyen takım arkadaşına moral vermek ve desteklemek gibi pozitif sonuçlar doğururken yalan söylemek, kıskırtmak ve diğer bireylerin yaralanmasına neden olmak gibi negatif olaylara da sebebiyet verebilmektedir (Kavussanu, 2008).

Alanyazında sporda zihinsel dayanıklılık ve sporda ahlaktan uzaklaşma çalışmaları

mevcuttur (Aktaş, 2019; Davydov, Stewart, Ritchie, & Chaudieu, 2010; Hill, Den-Hartigh, Meijer, De-Jonge ve Van-Yperen, 2018; Ho, Louie, Chow, Wong ve Ip, 2015; Jackson, Thomas, Marsh ve Smethurst, 2001; Kalkavan, Özdilek ve Çakır, 2020; Kavussanu, 2008; Sabouri ve diğ., 2016; Tekkurşun-Demir ve Türkeli, 2019; Temel ve Kahraman, 2019; Turan, 2020; Uçar ve Kaplan, 2020; Yarayan, Yıldız ve Gülşen, 2018). Ancak Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri üzerinde bu iki konunun birlikte ele alındığı bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Spor ortamında meydana gelen istenmeyen durumların azaltılabilmesi ve sporcuların yüksek performans sağlamalarına yardımcı olabilecek faktörlerin ortaya koyulmasının spor bilimleri alanına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sporun yönetilmesinde ve sporcunun yetiştirilmesinde önemli roller üstleneceği düşünülen spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin sporda zihinsel dayanıklılık ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin belirlenmesi; sporda yüksek zihinsel dayanıklılık ve sporda düşük ahlaktan uzaklaşma düzeylerine sahip bireylerin yetiştirilebilmesinde önemli bir yere sahiptir. Çünkü bu belirtilen özellikleri taşıyan insan unsurunun yetiştirilmesi öncelikle yetiştiricinin ve yöneticinin doğru bir şekilde eğitilmesi ile mümkündür. Bu yönleriyle çalışmamızın, spor bilimleri alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin sporda zihinsel dayanıklılık ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilişkisel bir tarama modelidir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2011). Ayrıca Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulundan gerekli izinler alınmıştır.

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın örneklem grubunu, spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan 256 kişi oluşturmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Değerlerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	110	43,0
	Erkek	146	57,0
	Toplam	256	100,0
Anne Eğitim Seviyesi	İlkokul ve Altı	96	37,5
	Ortaokul	64	25,0
	Lise	56	21,9
	Üniversite ve Üzeri	40	15,6
	Toplam	256	100,0
Baba Eğitim Seviyesi	İlkokul ve Altı	91	35,5
	Ortaokul	55	21,5
	Lise	63	24,6
	Üniversite ve Üzeri	47	18,4
	Toplam	256	100,0
Spor Özgeçmişi	3 ve Altı	89	34,8
	4-7 Arası	85	33,2
	8 ve Üzeri	82	32,0
	Toplam	256	100,0

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak; Kişisel Bilgi Formu, Sporda Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği ve Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerini belirleyebilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. İçerisinde; cinsiyet, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi ve spor özgeçmişi gibi soruların yer aldığı bölümdür.

Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri: Spor ortamındaki zihinsel dayanıklılık seviyesini belirlemek amacıyla Sheard ve diğ. (2009) tarafından geliştirilen ve Altıntaş ve Bayar-Koruç (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan "Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri" toplam 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, Güven (Madde: 1, 5, 6, 11, 13, 14), Devamlılık (Madde: 3, 8, 10, 12) ve Kontrol (Madde: 2, 4, 7, 9) olmak üzere toplamda 3 alt boyuttan meydana gelmekte ve 4'lü likert tipindedir (1=Tamamen Yanlış; 4=Tamamen Doğru). Orijinal ölçeğin alt boyutları için iç tutarlılık katsayıları; Güven alt boyutu için 0.81, Devamlılık alt boyutu için 0.74 ve

Kontrol alt boyutu için ise 0,71 olarak tespit edilmiştir (Sheard ve diğ., 2009). Altıntaş ve Bayar-Koruç (2016) tarafından iç tutarlılık katsayıları; Güven alt boyutu için 0,84, Devamlılık alt boyutu için 0,51 ve Kontrol alt boyutu için 0,79 olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmada ise iç tutarlılık katsayıları sırasıyla, 0,75, 0,67, 0,71 ve toplamda ise 0,79 olarak tespit edilmiştir.

Sporda Ahlakdan Uzaklaşma Ölçeği Kısa Formu: Sporcuların ahlakdan uzaklaşma mekanizmalarını ölçmek amacıyla Boardley ve Kavussanu (2008) tarafından geliştirilen, Gürpınar (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan “Sporda Ahlakta Uzaklaşma Ölçeği” toplam 8 maddeden oluşmaktadır. Tek faktörlü olan ölçek 7’li likert tipindedir (1=Hiç Katılmıyorum; 7=Tamamen Katılıyorum). Ölçek 8 madden oluşmakta ve maddelerin tümü olumsuz anlam içermektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, sporcuların daha çok ahlakdan uzaklaştıkları anlamına gelmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Gürpınar (2015) tarafından 0,78 olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmada ise iç

tutarlılık katsayısı 0,71 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin analizi

Verilerin analizde SPSS paket programı kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımı incelenmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş olup parametrik testler ile verilerin analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde, betimsel istatistik yöntemleri (yüzde/frekans), ikili karşılaştırmalarda t-Testi, üç ve daha fazla grup arasındaki farkı belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda ortaya çıkan istatistiksel olarak anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında meydana geldiğini tespit etmek için Post-Hoc analizlerinden Bonferroni Testinden yararlanılmıştır. Analizlerden elde edilen bulguların anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir. Ölçeklerin güvenilirliğini test etmek için iç tutarlılık katsayıları (Cronbach’ın Alpha) hesaplanmış ve elde edilen bulgular tablolar halinde düzenlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Sporda Ahlakdan Uzaklaşma Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Sporda Ahlakdan Uzaklaşma Ölçeği Toplam	Kadın	110	2.94	1.18	0.11	-3.69	254	0.00*
	Erkek	146	3.45	1.03	0.09			

* $p<0.05$

Tablo 2 incelendiğinde; sporda ahlakdan uzaklaşma ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcılar lehine ($\bar{x}=3.45$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=-3.69;p<0.05$).

Tablo 3. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Güven	Kadın	110	3.05	0.53	0.05	-5.32	254	0.00*
	Erkek	146	3.40	0.51	0.04			
Kontrol	Kadın	110	2.99	0.69	0.07	-3.28	254	0.00*
	Erkek	146	3.27	0.69	0.06			
Devamlılık	Kadın	110	3.71	0.57	0.06	-2.32	254	0.02*
	Erkek	146	3.87	0.55	0.05			

* $p<0.05$

Tablo 3 incelendiğinde; sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven, kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcılar lehine ($\bar{x}=3.40$; $\bar{x}=3.27$; $\bar{x}=3.87$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=-5.32$; $p<0.05$; $t=-3.28$; $p<0.05$; $t=-2.32$; $p<0.05$).

Tablo 4. Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Anne Eğitim Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Varyansın Kay.	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Toplam	İlkokul ve Altı	96	3.16	1.22	G. Arası	5.84	3	1.95	1.57	0.21
	Ortaokul	64	3.47	1.06	G. İçi	313.64	252	1.25		
	Lise	56	3.06	1.09	Toplam	319.48	255			
	Üniversite ve Üzeri	40	3.22	0.94						
	Toplam	256	3.23	1.12						

$p>0.05$

Tablo 4 incelendiğinde; sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının anne eğitim seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=1.57$; $p>0.05$).

Tablo 5. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Anne Eğitim Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Varyansın Kay.	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Güven	İlkokul ve Altı	96	3.19	0.53	G. Arası	0.51	3	0.17	0.56	0.64
	Ortaokul	64	3.26	0.59	G. İçi	76.21	252	0.30		
	Lise	56	3.28	0.56	Toplam	76.72	255			
	Üniversite ve Üzeri	40	3.32	0.54						
	Toplam	256	3.25	0.55						
Kontrol	İlkokul ve Altı	96	3.19	0.75	G. Arası	0.73	3	0.24	0.48	0.69
	Ortaokul	64	3.06	0.71	G. İçi	126.73	252	0.50		
	Lise	56	3.17	0.69	Toplam	127.46	255			
	Üniversite ve Üzeri	40	3.19	0.66						
	Toplam	256	3.15	0.71						
Devamlılık	İlkokul ve Altı	96	3.77	0.58	G. Arası	0.29	3	0.09	0.30	0.82
	Ortaokul	64	3.79	0.56	G. İçi	80.39	252	0.32		
	Lise	56	3.87	0.56	Toplam	80.68	255			
	Üniversite ve Üzeri	40	3.79	0.54						
	Toplam	256	3.79	0.56						

$p>0.05$

Tablo 5 incelendiğinde; sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven, kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının anne eğitim seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=0.56$; $p>0.05$; $F=0.48$; $p>0.05$; $F=0.30$; $p>0.05$).

Tablo 6. Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Baba Eğitim Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Varyansın Kay.	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Toplam	İlkokul ve Altı	91	3.16	1.11	G. Arası	3.66	3	1.22	0.97	0.41
	Ortaokul	55	3.34	1.09	G. İçi	315.82	252	1.25		
	Lise	63	3.36	1.29	Toplam	319.48	255			
	Üniversite ve Üzeri	47	3.05	0.89						
	Toplam	256	3.23	1.12						

$p>0.05$

Tablo 6 incelendiğinde; sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının baba eğitim seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=0.97;p>0.05$).

Tablo 7. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Baba Eğitim Seviyesi	n	\bar{X}	ss	Varyansın Kay.	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Güven	İlkokul ve Altı	91	3.19	0.55	G. Arası	0.52	3	0.17	0.58	0.63
	Ortaokul	55	3.26	0.59	G. İçi	76.20	252	0.30		
	Lise	63	3.32	0.45	Toplam	76.72	255			
	Üniversite ve Üzeri	47	3.26	0.61						
	Toplam	256	3.25	0.55						
Kontrol	İlkokul ve Altı	91	3.17	0.71	G. Arası	2.74	3	0.91	1.84	0.14
	Ortaokul	55	3.24	0.72	G. İçi	124.72	252	0.49		
	Lise	63	2.98	0.75	Toplam	127.46	255			
	Üniversite ve Üzeri	47	3.24	0.59						
	Toplam	256	3.15	0.71						
Devamlılık	İlkokul ve Altı	91	3.78	0.59	G. Arası	0.42	3	0.14	0.44	0.72
	Ortaokul	55	3.83	0.52	G. İçi	80.26	252	0.32		
	Lise	63	3.75	0.54	Toplam	80.68	255			
	Üniversite ve Üzeri	47	3.87	0.58						
	Toplam	256	3.79	0.56						

p>0.05

Tablo 7 incelendiğinde; sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven, kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının baba eğitim seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=0.58;p>0.05:F=1.84;p>0.05:F=0.44;p>0.05$).

Tablo 8. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği Puanlarının Spor Özgeçmiş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Spor Özgeçmiş	n	\bar{X}	Ss	Varyansın Kay.	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p	Fark
Güven	3 ve Altı ^(A)	89	3.14	0.61	G. Arası	2.42	2	1.21	4.13	0.02*	C>A
	4-7 Arası ^(B)	85	3.28	0.49	G. İçi	74.29	253	0.29			
	8 ve Üzeri ^(C)	82	3.45	0.51	Toplam	76.72	255				
	Toplam	256	3.29	0.55							
Kontrol	3 ve Altı ^(A)	89	3.17	0.72	G. Arası	0.67	2	0.33	0.66	0.52	
	4-7 Arası ^(B)	85	3.08	0.77	G. İçi	126.79	253	0.51			
	8 ve Üzeri ^(C)	82	3.19	0.62	Toplam	127.46	255				
	Toplam	256	3.15	0.71							
Devamlılık	3 ve Altı ^(A)	89	3.71	0.60	G. Arası	1.44	2	0.72	2.29	0.10	
	4-7 Arası ^(B)	85	3.89	0.53	G. İçi	79.24	253	0.31			
	8 ve Üzeri ^(C)	82	3.81	0.55	Toplam	80.68	255				
	Toplam	256	3.79	0.56							

*p<0.05

Tablo 8 incelendiğinde; sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven alt boyutu puanlarının spor özgeçmiş değişkenine göre spor özgeçmiş 8 ve üzeri grubunda yer alan katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=4.13;p<0.05$). Ancak kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının spor özgeçmiş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=0.66;p>0.05:F=2.29;p>0.05$).

İstatistiksel olarak anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında meydana geldiğini tespit etmek için varyansların homojenliği incelenmiş ve varyanslar homojen özelliklere sahip olduğu için ($LF=2.87;p>0.05$) post-hoc çoklu karşılaştırma tekniklerinden Bonferroni Testi kullanılmıştır.

Bonferroni testi sonucunda, istatistiksel olarak anlamlı farklılığın 8 ve üzeri grubunda yer alan katılımcılar lehine ($\bar{x}=3.45$) gerçekleştiği tespit edilmiştir ($F=4.13;p<0.05$).

Tablo 9. Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Puanlarının Spor Özgeçmişi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Spor Özgeçmişi	n	\bar{x}	ss	Varyansın Kay.	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Sporda	3 ve Altı	89	3.35	1.14	G. Arası	5.09	2	2.54	2.05	0.13
Ahlaktan	4-7 Arası	85	3.29	1.12	G. İçi	314.39	253	1.24		
Uzaklaşma	8 ve Üzeri	82	3.02	1.07	Toplam	319.48	255			
Ölçeği Toplam	Toplam	256	3.23	1.12						

p>0.05

Tablo 9 incelendiğinde; sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının spor özgeçmişi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=2.05;p>0.05$).

Tablo 10. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği ve Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Puanları arasındaki İlişki

Değişkenler	Güven	Kontrol	Devamlılık
Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği Toplam	0.085	0.063	0.412**

n=256, **p<0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 10 incelendiğinde; sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanları ile sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin devamlılık alt boyutu puanları arasında ($r=0.412$, $p<0.01$) pozitif yönlü ve orta seviyeli, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ancak sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanları ile sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven ve kontrol alt boyutları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada; katılımcıların, sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 2). Alanyazında, çalışmamızın bu bulgusunu destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır (Turan, 2020; Yıldız, 2019). Bu durumun, erkek sporcuların kadın sporculara göre daha agresif bir yapıya sahip olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada; sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven, kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 3). Alanyazında, çalışmamızın bu bulgusunu desteklemeyen çalışmalar bulunmaktadır (Dede, 2019; Güvendi, Can ve Türksoy-İşim, 2020; Şahinler ve Ersoy, 2019; Tekkurşun-Demir ve Türkeli, 2019; Yıldız, 2017). Ancak Demir ve Çelebi (2019), Gürer ve Kılınç (2019), Menteş ve Saygın (2019) ve Başer (2019) tarafından yapılan çalışmalarda cinsiyet

değişkenine göre katılımcıların, sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven alt boyutu puanlarının erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yarayan, Yıldız ve Gülşen (2018) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkenine göre katılımcıların, sporda zihinsel dayanıklılık ölçeği puanlarının bireysel sporlarla uğraşan katılımcılar için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ancak takım sporları ile uğraşan katılımcılar için devamlılık alt boyutu puanlarının erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca Başer (2019) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkenine göre katılımcıların, sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin devamlılık alt boyutu puanlarının kadın katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Harmancı (2019) ve Kalkavan, Özdilek ve Çakır (2020) tarafından yapılan çalışmalarda ise cinsiyet değişkenine göre katılımcıların, sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin kontrol alt boyutu puanlarının erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum, erkek sporcuların mücadele gerektiren zor durumlarda hedefe ulaşmak için yeteneklere inanma ve rakiplerden daha iyi olduğu düşüncesinden kaynaklanabilir. Ayrıca kadın sporcuların, baskı altında veya beklenmedik durumlar karşısında soğukkanlılığı koruma konusunda erkek sporculara göre daha başarılı olmaları da bir etken olarak görülebilir.

Bu araştırmada; sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının anne eğitim seviyesi ve baba eğitim seviyesi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 4-6). Alanyazında, araştırmamızın bu bulgusunu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Çavdar, 2019). Ayrıca sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven, kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının anne eğitim seviyesi ve baba eğitim seviyesi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 5-7). Anne eğitim seviyesi ve baba eğitim seviyesi gibi değişkenlerin her ne kadar katılımcıların, sporda zihinsel dayanıklılık ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri üzerinde bir etken olarak görülse de bir müsabaka sırasında sporcular kendi yetenekleri ve özellikleri doğrultusunda mücadele göstermektedirler. Yani sporcuların, mücadele sırasında maruz kaldıkları etkenlere ve dış faktörlere verdikleri tepkilerin kişisel özelliklerle ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmada; sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin güven alt boyutu puanlarının spor özgeçmişine göre spor özgeçmiş 8 ve üzeri grubunda yer alan katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği ancak kontrol ve devamlılık alt boyutları puanlarının spor özgeçmişine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 8). Alanyazında, araştırmamızın bu bulgusunu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Güvendi, Can ve Türksöy-İşim, 2020; Harmancı, 2019; Kalkavan, Özdilek ve Çakır, 2020). Ancak alanyazında, araştırmamızın bu bulgusunu desteklemeyen çalışmalar da bulunmaktadır (Gürer ve Kılınc, 2019; Uçar ve Kaplan, 2020). Başer (2019) ve Güvendi, Türksöy, Güçlü ve Konter (2018)

tarafından yapılan araştırmalarda spor özgeçmişine göre sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin devamlılık alt boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Gürer, Alıncak ve Özen (2019) tarafından yapılan araştırmada spor özgeçmişine göre sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin devamlılık ve kontrol alt boyutları puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca Yarayan, Yıldız ve Gülşen (2018) tarafından yapılan araştırmada spor özgeçmişine göre bireysel sporlarla uğraşan katılımcıların, sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin kontrol alt boyutu puanlarının, takım sporları ile uğraşan katılımcıların devamlılık alt boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durumun, spor özgeçmişine göre daha fazla olan bireylerin mücadele gerektiren zor durumlarda hedefe ulaşmak için yeteneklere ve rakiplerden daha iyi olduğuna dair inançlarının yüksek seviyede olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yani artan tecrübeyle beraber bireyin kendine ve yeteneklerine olan inancı da artmış olabilir.

Bu araştırmada; sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının spor özgeçmişine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 9). Araştırmamızın bu bulgusu, Çavdar (2019) tarafından yapılan araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu durum, katılımcıların tamamının spor bilimleri fakültesinde eğitim görmekte olan bireylerden oluşmasından kaynaklanabilir. Çünkü üniversitemizin beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren birimlerinde, spor ve fair play ile ilgili dersler anlatılmakta ve üniversite 1. sınıftan itibaren bu konunun üzerinde ağırlıklı olarak durulmaktadır. Bu durumun sonucunda da katılımcıların sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanlarının spor özgeçmişine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemesi olası bir durum olarak nitelendirilebilir.

Bu araştırmada; sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği puanları ile sporda zihinsel dayanıklılık ölçeğinin devamlılık alt boyutları puanları arasında pozitif yönlü ve orta seviyeli,

istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 10). Gümüş, Saraçlı, Karakullukçu, Doğanay ve Kurtipek (2016) bireylerin sportif etkinliklerde başarılı olma ve ödüller kazanma gibi nedenlerle spor ortamlarında ahlak kuralları ile bağdaşmayan davranışlara yöneliminin arttığını belirtmektedirler. Ayrıca Drinkwater, Dagnall, Denovan ve Parker (2019) zihinsel dayanıklılığın, riskli olayları değerlendiren avantajlar sağladığını belirtmektedir. Sarkar ve Fletcher (2014) ise sporda zihinsel dayanıklılığın, sporcuların maruz kaldıkları baskıların üstesinden gelebilmelerinde önemli bir faktör olduğunu belirttiktedirler. Bu bağlamda; katılımcıların, belirlenen hedefler doğrultusunda sorumluluk almaları, konsantre olmaları ve mücadele etmeleri gibi faktörlerin, sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak; anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi ve spor özgeçmişini değişkenlerinin katılımcıların, sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri üzerinde bir etkiye sahip olmadığı ancak cinsiyet değişkeninin katılımcıların, sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri üzerinde bir etkiye sahip olduğu ve bu etkinin erkek katılımcılar lehine gerçekleştiği, anne eğitim seviyesi ve baba eğitim seviyesi değişkenlerinin katılımcıların, sporda zihinsel dayanıklılık düzeyleri üzerinde bir etkiye sahip olmadığı ancak cinsiyet ve spor özgeçmişini değişkenlerinin katılımcıların spor zihinsel dayanıklılık düzeyleri üzerinde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca katılımcıların, belirlenen hedefler doğrultusunda sorumluluk almaları, konsantre olmaları ve mücadele etmeleri gibi faktörlerin, sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri üzerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda; örneklem grubunun nitelik ve nicelik olarak farklılaştığı ve daha fazla değişkenin bir arada ele alındığı araştırmalar yapılarak, bireylerin sporda ahlaktan uzaklaşma ve sporda zihinsel dayanıklılık düzeylerini etkileyen değişkenlerin ortaya koyulmasının alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Aktaş, Ö. (2019). *Takım sporuyla uğraşan sporcuların kendine güven düzeylerinin mental dayanıklılık üzerine etkisinin*

incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hatay.

- Altıntaş, A., & Bayar-Koruç, P. (2016). Sporda zihinsel dayanıklılık envanteri'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi (SZDE). *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(4), 163-171.
- Başer, B. (2019). *Voleybolcularda zihinsel dayanıklılık ve sportif kendine güven* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çavdar, G. (2019). *Kadın futbolcuların sportmenlik yönelimleri ve sporda ahlaktan uzaklaşma mekanizmalarının farklı değişkenlere göre değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Davydov, D. M., Stewart, R., Ritchie, K., & Chaudieu, I. (2010). Resilience and mental health. *Clinical Psychology Review*, 30(5), 479-495.
- Dede, Y. E. (2019). *Elit güreşçilerin zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Demir, P., & Çelebi, M. (2019). Spor bilimleri fakóltesinde eğitim gören mücadele sporcularının zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 188-199.
- Drinkwater, K., Dagnall, N., Denovan, A., & Parker, A. (2019). The moderating effect of mental toughness: perception of risk and belief in the paranormal. *Psychological Reports*, 122(1), 268-287.
- Güleroğlu, F., & Eroğlu, H. (2019). Anaerobik egzersiz sonrası oluşan yorgunluğun sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerine akut etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(3), 23-33.
- Gülşen, D. B. A., Yıldız, A. B., Yılmaz, B., & Şahan, H. (2019). Spor bilimleri fakóltesindeki öğrencilerin kendinle konuşma ve zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 459-470.
- Gümüş, H., Saraçlı, S., Karakullukçu, Ö. F., Doğanay, G., & Kurtipek, S. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinde fair play kavramı. *International Journal of Sport Culture and Science*, 4(2), 430-438.
- Gümüş, H., Saraçlı, S., Yağmur, R., Işık, O., & Ersöz, Y. (2020). The investigation of

- sportsmanship behaviors of university students. *Revista de psicología del deporte*, 29(1), 0013-20.
- Gümüšođlu, Ö., & Aşçı, H. (2020). Yetişkin sporcularda belirsizliğe tahammülsüzlüğün yordanmasında mükemmeliyetçilik ve zihinsel dayanıklılığın rolü. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 96-110.
- Gürer, B., Alıncak, F., & Özen, G. (2019). Bir doğa turizmi olarak macera yarışlarına katılan sporcuların zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 24(4), 215-226.
- Gürer, B., & Kılınç, Z. (2019). Doğa sporları yapanların temel psikolojik ihtiyaçlarının zihinsel dayanıklılığa etkisi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 222-233.
- Gürpınar, B. (2015). Sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği kısa formunun Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 13(1), 57-64.
- Güvendi, B., Can, H. C., & Türksoy-Işım, A. (2020). Triatlon sporcularının zihinsel dayanıklılıklarının karar verme stilleri ile ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 146-160.
- Güvendi, B., Türksoy, A., Güçlü, M., & Konter, E. (2018). Profesyonel güreşçilerin cesaret düzeyleri ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi. *Uluslararası Spor Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 4(2), 70-78.
- Güven, Ş., & Yazıcı, A. (2020). Türkiye’de zihinsel dayanıklılık konusunda yapılmış araştırmaların analizi ve incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 82-93.
- Harmancı, F. (2019). *Sporda zihinsel dayanıklılık bisiklet sporcuları üzerinde bir çalışma* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Hill, Y., Den Hartigh, R. J. R., Meijer, R. R., De Jonge, P., & Van Yperen, N. W. (2018). Resilience in sports from a dynamical perspective. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 7(4), 333.
- Ho, F. K. W., Louie, L. H. T., Chow, C. B., Wong, W. H. S., & Ip, P. (2015). Physical activity improves mental health through resilience in Hong Kong Chinese adolescents. *BMC pediatrics*, 15(1), 48.
- Jackson, S. A., Thomas, P. R., Marsh, H. W., & Smethurst, C. J. (2001). Relationships between flow, self-concept, psychological skills and performance. *Journal of applied sport psychology*, 13(2), 129-153.
- Kalkavan, A., Özdilek, Ç., & Çakır, G. (2020). Dağ bisikletçilerinin zihinsel dayanıklılık düzeylerinin araştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2), 31-43.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (11. baskı) Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kavussanu, M. (2008). Moral behaviour in sport: A critical review of the literature. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1(2), 124-138.
- Mahoney, J., Ntoumanis, N., Mallett, C., & Gucciardi, D. (2014). The motivational antecedents of the development of mental toughness: A self-determination theory perspective. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 7(1), 184-197.
- Menteş, G., & Saygın, Ö. (2019). E-spor ve geleneksel spor ile uğraşan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve bilişsel esneklik durumlarının incelenmesi. *Uluslararası Spor Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 5(4), 238-250.
- Sabouri, S., Gerber, M., Bahmani, D. S., Lemola, S., Clough, P. J., Kalak, N., ... & Brand, S. (2016). Examining Dark Triad traits in relation to mental toughness and physical activity in young adults. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 12, 229.
- Sarkar, M., & Fletcher, D. (2014). Psychological resilience in sport performers: a review of stressors and protective factors. *Journal of Sports Sciences*, 32(15), 1419-1434.
- Şahinler, Y., & Ersoy, A. (2015). Sporcuların zihinsel dayanıklılıklarının farklı değişkenlere göre incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(2), 168-177.
- Şahin, T., & Güçlü, M. (2018). Sporcularda psikolojik dayanıklılığın duygu düzenleme becerilerine etkisi: Türkiye korumalı futbol 1. ligi oyuncuları örneği. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3), 204-216.
- Tekkurşun-Demir, G., & Türkeli, A. (2019). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin egzersiz bağımlılığı ve zihinsel dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 10-24.
- Temel, V., & Karharman, A. (2019). Hentbol oyuncularının pozitif algı düzeylerinin, zihinsel dayanıklılık düzeylerine olan etkisinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 59-69.

- Tolukan, E., & Akyel, Y. (2019). Futbolda antrenör-sporcu ilişkisi ve sürekli sportif kendine güven üzerine bir araştırma. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 103-112.
- Turan, S. (2020). Okul sporlarına katılan ortaöğretim öğrencilerinin sporda ahlaktan uzaklaşma durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 8-19.
- Uçar, U. M., & Kaplan, T. (2020). Konya amatör lig futbolcularında zihinsel dayanıklılığın incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 145-157.
- Ulaş, M. (2020). *Sporun ahlaki boyutu*. E. şenel (Ed.), Sportif performansın psikolojik belirleyicileri (s.87-108) içinde. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Yarayan, Y. E., Yıldız, A. B., & Gülşen, D. B. A. (2018). Elit düzeyde bireysel ve takım sporu yapan sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(57), 1307-9581.
- Yıldız, A. B. (2017). *Sporcularda zihinsel dayanıklılık ve öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, M. (2019). *Sporcularda sportmenlik yönelimi: hedef bağlılığı ve sporda ahlaktan uzaklaşmanın rolü* (Doktora Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.